

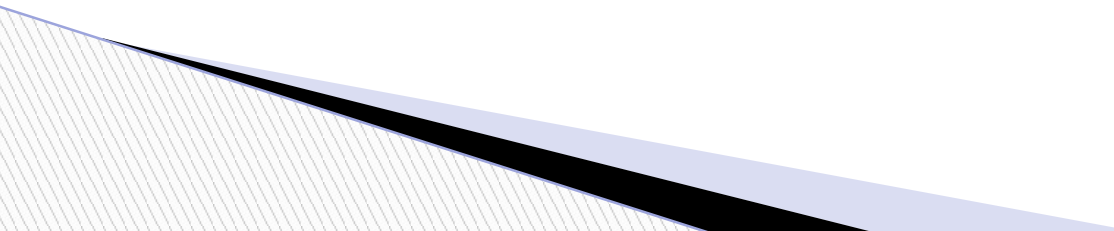
ETYKA W ZARZĄDZANIU

Anna Rękawek

a.rekawek@vistula.edu.pl

Cele zajęć

- Poznanie pojęć i zagadnień związanych z etyką w zarządzaniu
 - Charakterystyka obszarów etyki stosowanej w kontekście zarządzania
 - Dyskusja wokół etyki zawodowej menedżera
 - Ujęcie dylematów etycznych w kontekście różnorodności i wielokulturowości
 - Społeczna odpowiedzialność biznesu
 - Trening wrażliwości etycznej
-

Zasady zaliczenia

- ▣ **Praca pisemna lub omówienie na zajęciach wybranego zagadnienia z zakresu problemów etycznych w zarządzaniu**
 - ▣ **Test wiedzy - na ostatnich zajęciach**
-

Literatura

**J. Dietl, W. Gasparski (red.),
Etyka biznesu, PWN, Warszawa
1997.**

**W. Gasparski, *Biznes, etyka,
odpowiedzialność*, PWN,
Warszawa 2012.**

ETYKA

Ethos Virtus

- zwyczaj, przyzwyczajenie
- to, co powstaje dzięki przyzwyczajeniu
- zwyczajne, stałe miejsce przebywania
- dzielność

Stały sposób postępowania

- Zespół norm, reguł postępowania do wierzenia i stosowania
- Teoria postępowania

ETYKA A MORALNOŚĆ

Moralność - ogół poglądów, ocen, norm i wzorów osobowych, ukształtowanych historycznie i kulturowo, które przekładają się na zachowania społeczne.

Etyka jest nauką o moralności.

Etyka rzetelna według Tadeusza Kotarbińskiego:

- Jak trzeba żyć, by być porządnym człowiekiem?

- żyć zacnie

Życie zacne to czyny godne szacunku

- zasługiwać na szacunek innych dzielnych ludzi

- Które działania i zachowania są właściwe, a które naganne?

- Etyka jest religijnie ugruntowana

Etyka **NORMATYWNA** a etyka **STOSOWANA**

- ▣ **Etyka normatywna** ocenia, wyznacza i uzasadnia normy właściwego zachowania, opisuje cnoty i wady, podstawowe prawa każdego człowieka
- ▣ **Etyka stosowana** jest to aplikowanie koncepcji etyki normatywnej do konkretnych problemów etycznych

Etyka stosowana

- ▣ kwestie bioetyczne (np. aborcja, eutanazja, zapłodnienia in vitro, badania naukowe z udziałem ludzi, problemy z zakresu ochrony zwierząt),
- ▣ kwestie etyki społecznej (np. terroryzm, wojna sprawiedliwa, samoobrona, sprawiedliwy podział dóbr, prawa autorskie, piractwo komputerowe)
- ▣ **etyki zawodowe**, np. etyka badań naukowych, biznesu, menedżera, etyka lekarska, prawnicza, inżynierska, nauczycielska, dziennikarska itd.

PRAKSEOLOGIA

Ogólna teoria działania (Louis Bourdeau i Victor Alfred Espinas)

Teoria działania sprawnego:

- ▣ **analityczna** – bada warunki skuteczności i ekonomiczności działań
- ▣ **działanie dzielne** – sprawne w godziwym celu.

(Tadeusz Kotarbiński)

AKSJOLOGIA

(z greckiego aksios - wartościowy, cenny, logos - nauka, teoria)

- ogólna **teoria wartości** i wartościowania
- bada naturę wartości - ich pochodzenie, sposób istnienia, strukturę i hierarchie, zasady stosowania i funkcjonowania, zmienność w czasie i przestrzeni oraz zależność od innych elementów rzeczywistości ludzkiej i pozaludzkiej,
- zajmuje się też sposobami ich poznawania

ETYKA A PRAWO

- Etyka leży u podstaw regulacji prawnych:
 - prawo cywilne
 - prawo karne
 - prawo handlowe
 - prawo administracyjne
 - prawo pracy
- Kryterium legalności i etyczności

Czy prawo może być niezgodne z etyką?

ETYKA A PRAWO

- ▣ **Działania legalne i etyczne**
- ▣ **Działania nielegalne i nieetyczne**
- ▣ **Działania legalne i nieetyczne**
- ▣ **Działania nielegalne i etyczne**

Przykłady ?

3 E

Efektywność (skuteczność)

Ekonomiczność (przebieg działania)

Etyczność:

- ▣ moralny aspekt działań oparty na wartościach wyznaczających ramy działań dopuszczalnych w danej kulturze)
- ▣ zgodny z przyjętymi zasadami etycznymi

OPINIE

- Etyka biznesu to oksymoron
(Wall Street Journal)
- Nie mam czasu na etykę, muszę dbać o zysk.
(polski przedsiębiorca)
- Za etyczne zachowanie odpowiadają wszyscy w organizacji, ale jednak musi być w niej ktoś, kto troszczy się o to, by etyka była priorytetem integrującym organizację jako całość
(BEO - Business Ethics Officer)

Rozwój moralny

teoria Lawrence'a Kolberga

Poziom 1

PRZEDKONWENCJONALNY

Poziom 2

KONWENCJONALNY

Poziom 3

POKONWENCJONALNY

Poziom 1

PRZEDKONWENCJONALNY

- ▣ **Stadium 1** - moralność heteronomiczna, wywodzi się z autorytetu:
 - Egocentryzm (najważniejszy jest mój punkt widzenia)
 - Reguły tworzone są przez autorytet
- ▣ **Stadium 2** - Indywidualizm i cele instrumentalne:
 - Każdy troszczy się o siebie
 - Przestrzeganie reguł, jeśli otrzyma się coś w zamian

Poziom 2

KONWENCJONALNY

- ▣ **Stadium 3** - Konformizm instrumentalny:
 - świadomość, że porozumienie jest korzystniejsze niż zysk każdego z osobna
 - Akceptowanie przez środowisko pod warunkiem przestrzegania reguł

- ▣ **Stadium 4** - Prawo i porządek - dozwolone jest to, co jest zgodne z prawem:
 - Moralność jest niezbędna do utrzymania porządku społecznego
 - Opiera się na ścisłym przestrzeganiu praw i wywiązywaniu się z obowiązków

Poziom 3

POKONWENCJONALNY

- ▣ **Stadium 5** - społeczny kontrakt, prawa człowieka są ważniejsze od innych praw:
 - Nie każdy podziela nasze wartości, ale każdy ma prawo do istnienia
 - Moralność opiera się na obronie indywidualnych praw człowieka
- ▣ **Stadium 6** - uniwersalne zasady etyczne:
 - moralność jest sprawą własnego sumienia; każdy ma prawo do szacunku
 - Istnieją uniwersalne zasady moralne, takie jak sprawiedliwość i poszanowanie godności człowieka, które znajdują się ponad prawem. Życie ludzkie jest wartością najwyższą.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

▣ Artykuł 1.

Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem oraz powinni postępować w stosunku do siebie wzajemnie w duchu braterstwa.

Do zrobienia na za 2 tygodnie

- Proszę przygotować listę pytań (5 – 10), na które powinna, zdaniem Pani / Pana, odpowiedzieć organizacja ubiegająca się o certyfikat firmy etycznej.
- Proszę poszukać informacji charakteryzujących etyczne kodeksy zawodowe oraz uporządkować argumenty przemawiające za i przeciw ich powstawaniu. Jaka jest Pani / Pana opinia na ten temat?
- Proszę zaproponować dwa punkty kodeksu etycznego menedżera – zdaniem Pani / Pana najważniejsze.